

The Best Offer Filmindeki İnsan İlişkileri ve Kurgusal Gerçeklik

Merve Yerli
Orta Doğu Teknik Üniversitesi

Özet

Guiseppe Tornatore'un yazıp yönettiği Türkçe çevirisi En Yüksek Teklif olan The Best Offer (La Migliore Offerta, 2013) filminin ele alındığı bu çalışmada filmin karakterleri arasındaki ilişki, onların kişilik yapılarının örgütlenmesi, ve bunun sonucunda insana dair mekanizmaların aydınlatılması amaçlanmaktadır. Filmin içeriği ile filmdeki karakterlerin örgütlenmesi kişilik kuramları çerçevesinde ele alınmaya çalışılmıştır. Filme dair kapsamlı bir özet verildikten sonra, filmin ana karakterlerinin (Bay Oldman ve Bayan Claire) kendi kişilikleri ve birbirleriyle kurdukları ilişkilerin temel öğeleri, Jacques Lacan'ın psikanalitik bakış açısı ve Karen Horney'in kişilik kuramı çerçevesinde ele alınmaktadır. Bu kuramların kısa bir özeti verilmiş; ardından, filmdeki kurgu ve gerçeklik çatışması Lacan bakış açısıyla tartışılmış ve Karen Horney'in kaygı ve insan ilişkilerine dair kuramı ile Bay Oldman ve Bayan Claire arasındaki ilişki sorgulanmıştır. Son olarak, filmde yola çıkarak insan nedir teması kurgu-gerçeklik, insana dair ikilemler, kaygı ve güven temaları dahilinde tartışılmış ve insana dair filmde görülen çerçevede bazı çıkarımlara varılmıştır.

Anahtar Sözcükler: kurgu, gerçeklik, kaygı, güven, çatışma.

The Best Offer Filmindeki İnsan İlişkileri ve Kurgusal Gerçeklik

En Yüksek Teklif (The Best Offer, 2013)

Virgil Oldman tek başına yaşayan yıllardır müzayedecilik yapan bir adamdır. Sanatla öylesine iç içedir ki; eski ve küflü bir ahşap parçasının altından çok değerli bir kadın portresi çıkacağını ya da tanınmayan bir ressamın ünlü ve yapıtlarının koleksiyonluk olacağını bilmektedir. O, hayatıyla ilgili prensiplerine oldukça bağlıdır. Cep telefonu kullanmayı istemez, cep telefonunu hediye olarak bile kabul etmez. İnsanlara güvenmek konusunda şüphecidir ve onları kendinden uzak tutmaya çalışır. İnsanlarla konuşmanın tehlikeli olabileceğini bile düşünür. Onlarla temas kurmamak için sürekli eldiven giyer. Hatta; eldiven koleksiyonu bile vardır. Hayatında kadınlara hiç yer vermemiştir. Kadınlarla konuşurken onların yüzüne bakamaz, onun için bunun çok zor olduğu bellidir. Kadınlardan her zaman korktuğunu ve onları anlamakta çok başarısız biri olduğunu söyler. Hayatında hiç kadın olmasa da; onun kurduğu dünyada kadınlar hep vardır. Arkadaşı Billy ile yıllardır anlaşma içindedir. Müzayedede satılmak için getirilen en değerli antika kadın portrelerini Bay Oldman, Billy'nin değerinden çok daha düşük bir fiyata almasını sağlar. Karşılığında ona para vererek bu portreleri alır. Eldiven koleksiyonunun arkasına gizlenmiş bir odada bu portreleri biriktirir. Yüzlerce antika kadın portresi vardır bu odada. Onları tek tek büyük bir merakla ve hayranlıkla seyreder. Onlar Virgil Oldman'ın kadınlarıdır. Onun da söylediği gibi, bu portreler ona hayatına girecek kadını beklemeyi öğreteceklerdir. Gölgede kalmayı tercih eder, ön planda olmayı sevmez. Çelişkiler onda her zaman merak uyandırır. Yüzünü hiç görmediği, sadece sesini duyduğu Claire Ibbetson'a ilgi duymaya başladığında bile; onunla flört etmek istemediğini söyler. Ona karşı herhangi bir arzusunun olduğunu kabul etmez, sadece onu görmek için meraklandığından bahseder. Claire'i anlamakta o kadar zorlanmıştır ki; onunla ilişkisi ile ilgili genç arkadaşı Robert'dan sürekli yardım almıştır. Claire'i, Robert'ın daha iyi anlayabileceğini düşünmüştür hep. Hayatında sadece Claire olmuştur, Claire onu terk etmiş olsa bile; onun geri gelmesini hep beklemiştir.

Claire Ibbetson yalnız kalmış ve yardıma ihtiyacı olan genç bir kadın olarak Oldman'ı arar. Annesini ve babasını bir yıl önce kaybettiğini ve zor durumda olduğunu söyler. Ona büyük bir miras kaldığını ve zor durumda olduğu için antika eşyalarını satmayı düşündüğünden bahseder ve bu konuda Oldman'dan yardım ister. Claire ön değerlendirme için Oldman'dan randevu almış olmasına rağmen onunla görüşmeye gitmez. Bu yüzden çok sinirlenen Oldman'a, kendisine araba çarptığını ve dolayısıyla randevuya gelemediğini söyler. Claire sürekli ona yalvarır ve sonunda Oldman, telefonda sürekli ağlayan ve yardım isteyen bu kadına tekrar bir randevu verir. İkinci randevuya da gelmeyen Claire, Oldman'ı iyiden iyiye sinirlendirmiştir. Fakat evin bekçisi Fred oradadır ve ön değerlendirme için Oldman'a yardımcı olur. Evde eşyaları inceleyen Oldman'ın, mahzende bulunduğu demirden yapılmış küçük dişli çarklar dikkatini çeker, onları alır ve mühendis arkadaşı Robert'a götürür. Dikkatini çeken şey bu çarklar değil; çarkların kendisinde uyandırdığı çelişkidir. Çünkü çarkların rutubetli zeminle temas ettiği tarafı değil de, diğer tarafı pas tutmuştur. Ertesi gün antika eşyaların envanterini çıkarmaya Ibbetsonların evine gider. Claire hala ortada yoktur. Oldman bu duruma yine çok sinirlenir. Claire ile telefonda konuşur. Claire ondan tekrar özür diler ve gelmeme sebebi olarak bahanelerinden bahseder. Oldman'ın tüm şartlarını kabul

edeceğini ve kontratı imzalayacağını söyler. Oldman, Claire ‘i “aptal ve yüzeysel bir kadın hayaleti” olarak nitelendirir. Oldman telefonda konuştuğu kişinin aslında o evde yaşadığını fark eder. Claire’i daha önce Fred bile hiç görmemiştir. Claire’in agorafobisi vardır. Bu yüzden yıllarca evden çıkmamış ve kimseye de yüzünü göstermemiştir. Claire telefonla konuşurken Oldman ile bütün ilişkisini bitirmiştir. Bunun üzerine Oldman evin karşısındaki kafeye gider ve evi izler. Oldman’ın evde bulduğu çarklar aslında Jacques Vaucanson’un 18. yüzyıla ait otomatonuna aittir. Bu, Robert ve Oldman’ı çok heyecanlandırmıştır. Robert geri kalan parçaları da getirirse, Oldman’a onu tamamlayabileceğini söyler; ama Oldman artık bu parçaları bulduğu eve gidememektedir; çünkü Claire onunla tüm ilişkisini kesmiştir. Claire bu kararından da vazgeçmiştir ve Oldman ile tekrar iletişime geçer. Oldman Claire’in evine gider. Claire odasında onunla konuşmaya başlar. Onu hala görememiş olduğu için öfkelidir. Hastalığını biliyor olmasına rağmen, Claire’in ortaya çıkmamasını üzerine alınır ve kendisinin buna sebep olduğunu düşünür. Claire sorunun kendisinde olduğunu, Oldman ile bir alakası olmadığını anlatmaya başlar:

“Fazla insanla görüşmüyorum, uzun zaman oldu. 15 yaşımdan beri bu evden ayrılmadım. Burası benim odam. Evde dolaşan biri olursa kendimi buraya kilitliyorum. Her zaman böyleydi. Ailem burdayken bile. Onları nadiren görüyordum. Kimseyi göremem.”

Oldman kadının hastalığına bir anlam veremez. Bu yüzden; Claire ona eldivenlerini hatırlatır ve niçin onları hiç çıkarmadığını sorar. Oldman şaşırır. Claire ona, insanlara dokunmaktan korktuğu için eldivenlerini çıkarmadığını söyler. Aslında ikisinin hayatı da bu noktada çok benzerdir. Kaygılıdırlar ve sürekli bir güvensizlik içindedir ikisi de. Oldman bu benzerliği görmek istemez. Esnek olmayan bir egosu vardır, bazı şeyleri kabul etmek onun için kolay değildir. Kurallarına oldukça bağlıdır. Oldman, Claire ile benzer olduklarını kabul etmemesine ek olarak; kadının hastalığı ile ilgili yalan söyleyebileceğini ima eder. Oldman ve Claire antika eşyalar konusunda anlaşmaya varırlar. Claire, Oldman’a çok güvendiğini söyler.

Claire’in durumu Oldman’da kaygı ve merak uyandırmıştır. Yardıma ihtiyacı olduğunu düşündüğü bu kadına karşı kaygı ve aynı zamanda onu görememenin yarattığı merak içindedir. Ona karşı herhangi bir arzusunun olduğunu kabul etmez, sadece onu görmek için meraklandığından bahseder. Bu sebeple bir gün Claire’in evine gittiğinde evden çıkıyormuş gibi yaparak bir yere saklanır ve Claire’i gözetlemeye başlar. Claire’den etkilenmiştir. Sessizce evden çıkar ve gider.

Oldman için Claire’in hastalığı saçma ve gerçekdışıdır. Claire’i hala anlayamamıştır. Claire hastalığını tekrar anlatır: *“Yurtdışındaydık. Eiffel Kulesi’nin ayağında yürümekten çok korkmuştum, dona kalmıştım. Çılgılık atmaya başladım. Yere düştüm. Sadece küçük bir kızdım. Ama bu durum sık sık olmaya devam edince annem inanmak zorunda kaldı. Endişelenmediğim sadece tek bir yer oldu. Prag’a yaptığımız okul gezisi. 14 yaşındaydım. Aşırı büyük bir saati olan meydan vardı. Önünden yüz kez geçmiş olmalıyım, çok güzeldi. Çok garip dekorlu bir restoran hatırlıyorum. Dünya üzerinde özlediğim nostaljik bir yer varsa o da o restorandır. Orada gerçekten mutluydum. Oraya “gece ve gündüz” diyorlardı.”* Oldman onu dışarı çıkmak ve Prag’a gitmek için ikna etmeye çalışsa da başarılı olamaz.

Oldman’ın kabul etmek istemediği bir kadına duyduğu arzu onu tekrar eve saklanıp Claire’i izlemesine sebep olur. Oldman bunun arzu değil, sadece onu görme merakı olduğuna inanır. Claire’i ilk kez gözetlemesi merak ile açıklanabilse de; ikincisi arzudan başka bir şey değildir. Artık kendine engel olmadığını ve Claire’i sürekli görmek istediğini söyler. Claire Oldman’ın onu gördüğünü fark etmiştir ve artık çekinmeden onunla yüz yüze konuşmaya başlayabilmiştir.

Bir gün Robert'ın kız arkadaşı Sarah, Oldman ile konuşmaya gelir, Robert'ın sürekli Claire'den bahsettiğini söyler ve Oldman'ı dikkatli olması konusunda uyarır. Oldman da onunla tüm ilişkisini bitirir. Fakat hiçbir sebebi yokken tekrar onunla konuşur ve otomatonu devam etmesini söyler. Oldman sonra Claire'e gider ama o garip bir şekilde ortadan kaybolmuştur. Hastalığı olan birinin uzak bir yere gidemeyeceğinde herkes hemfikirdir ama gitmesinin sebebi bir türlü anlaşılamamıştır. Oldman, Robert'ın onu kaçırabileceğinden şüphelenmiştir. Hatta şöyle der: "Genç şövalye sevmekten aciz yaşlı adamın elinden genç kızı kurtarır." Claire'in ortadan kaybolmasının sebebi duygularının gerçek olmaması, ya da Claire'in sahte bir kişi olması ihtimalini düşünerek; Billy Oldman'a "*İnsanın duyguları sanat eserlerine benzer. Sahteleri yapılabilir. Tıpkı gerçek gibi görünebilirler ama sahtedirler. Her şeyin sahtesi yapılabilir; sevincin, acının, nefretin, hastalığın, iyileşmenin, aşkın bile.*" der. Oldman'ın Claire ile yaşadıkları sahte midir yoksa hepsi gerçek midir? Eğer sahteyse; Oldman bunun gerçek olduğuna kendisini inandırmıştır. Bu artık onun kendi gerçekliğidir. Kurgusu üzerine yaşadığı gerçekliğidir. Oldman'ın da söylediği gibi; her sahte eserde daima saklı bir hakikat vardır. Yaşadıkları sahte olsa bile bu onun için gerçektir. Üstelik; aşk sanat eseri de olamazdı Oldman'a göre. Eğer olsaydı, müzayedede en yüksek teklifi veren tarihin en büyük aşk hikayesini tekrar yaşayabilirdi. Oldman gerçeklik-kurgu ikilemini yansıtsa da; o kendi gerçekliğini yani Claire'i seçmiştir. Filmin sonunda Claire onu terk etmiş olsa bile; o Prag'da Gece ve Gündüz adlı restoranda onun gelmesini beklemiştir. Neyse ki; Oldman Claire'i evin tavan arasında bulmuştur. Kötü bir haldedir ve Prag'daki aşk hikayesini sayıklamaktadır. Oldman onu bulmanın huzuru içindedir ve ilişkilerine kaldıkları yerden devam ederler. Filmin devamında Claire'in bundan sonra yaşayacağı ikilem korku ve cesarettir. Oldman eve giderken sokakta bir saldırıya uğrar ve Claire bunu görür. Oldman'ı kurtarmak için gösterdiği cesaret dışarı çıkma korkusunu bastırmıştır. Bundan sonra dışarı çıkabilecek ve Oldman ile ilişkisine devam edebilecektir. Oldman Claire'i evindeki kadın portreleriyle dolu gizli odasına götürür. Daha sonra Oldman son müzayedesi için Londra'ya gider ve bu sırada Claire de evi terk etmiştir. Giderken bütün kadın portrelerini yanına almış sadece Robert'ın yaptığı otomatonu geride bırakmıştır. Oldman otomatonun her zaman doğruyu söylediğini düşünmüştür. Otomaton ona her sahte eserde daima saklı bir hakikat vardır sözünü sürekli tekrarlar. Oldman gerçekleri öğrenmek için evin karşısındaki kafeye gider. Kafede hiçbir şeyi unutmayan, her şeyin sayısını hatırlayan bir kadın vardır. Filmde her şeyi rakamlarla ifade eden bu kadın gerçekliğin en somut göstergesidir. O, Claire'in son 18 ay içinde 237 kere sokağa çıktığını söyler. Evin sahibi aslında kendisidir ve son iki yıldır evi mühendisin kullandığını söyler. Terk edildiğini anlayan Oldman Prag'a gider. Claire'in bahsettiği restoranda onun gelmesini bekler. Film böylece sona ermiş olur.

Filmdeki Temaların Teorik Bakış Açısıyla Değerlendirilmesi

Kurgu ve Gerçeklik Temasının Değerlendirilmesi

İnsan ve dil ilişkisine bakıldığında varolan temel ilişki şudur: Konuşan aslında insan değildir, insan aracılığıyla dil kendisini ifade etmektedir (Tura, 2012). Lacan (1966) konuşan varlığın sadece insan olmadığını, idin de insanın konuşma eylemi sayesinde kendini ifade etme olanağını elde ettiğini düşünür (akt. Tura, 2012). Dolayısıyla insan kendisini oluşturan dilden etkilenmiş olmaktadır. Lacan'ın (1973) daha sonra belirttiği gibi insanların birbirleriyle olan etkileşimlerinin kurulmasından önce belirleyici olan belli ilişkiler vardır (akt. Tura, 2012). Dil toplumsal ve kültürel özellikleri sonraki kuşaklara aktaran bir işleve sahiptir. Dolayısıyla özne dil sistemine ve kültürel sürece girdiğinde dili ve kültürü içselleştirir (akt. Tura, 2012). Böylelikle insan yaşamında dil ve kültür belirleyici unsurlar olmaktadır. Bu belirleyicilik insanın kendi gerçeklik algısına da

etki eder. Özne yaşantılamalarını ve gerçekliklerini içinde bulunduğu kültürün simgesel dünyası üzerinden algılar (akt. Tura, 2012). Bu yaşantıları dil aracılığıyla ifade eden insan presubjektif gerçekliğin etkisi altındadır (akt. Tura, 2012). Yani Lacan'a (1975) göre gerçek dünya simgesel ve insanlaşan bir dünya haline gelmiş olmaktadır (akt. Tura 2012). Psikanaliz bakış açısıyla bakıldığında insanın gerçek olarak gördüğü kendi deneyimleri ve yaşantılamaları aslında insanın yanılsamasıdır (Tura 2012). Yani; Lacan (1975) bakış açısıyla insan her zaman gerçekliği; kendi gerçekliğini dil gelişimi ile kurmak adına yeniden yaratır ve bunun bir sınırı yoktur (aktaran, Felluga, 2011). İnsan dil gelişimi sonrasında itibaren her zaman kendi gerçekliğini yaratım çabası içindedir. Bunun bir sonucu olarak, insan dille oluşturduğu sosyal gerçekliğe öylesine bağlanır ki; nesnel dış dünya gerçekliğinin var olması insanın kendi kurduğu yaşamıyla bağdaşmaz. Nesnel gerçekliğin var olması ve insanın kendi kurduğu gerçeklik çatışması insanın varoluşu boyunca sahip olduğu kaygının kaynağıdır (aktaran, Felluga, 2011). Bu durum, filmde Bay Oldman'ın Bayan Claire ile olan ilişkisinde kendi kurgusu ve gerçekliği arasındaki çelişkide görülmektedir. Claire, Oldman ile telefonda konuştuğunda her seferinde onunla görüşeceğini söylerken randevularına hiçbir zaman gelmez. Her seferinde Oldman' a yardım isteyen ağlamaklı bir sesle geri döner ve ona başından geçenleri anlatır. İlk randevusuna gelmeme sebebi olarak araba çarptığını, ikincisinde ise arabasının çalındığını, polis merkezine gittiğini söyler. Fakat, açık alan fobisi olan ve yıllardır evden hiç çıkmadığını söyleyen bir kişinin başına bu tür olaylar gelmesi gerçeklikle bağdaşmamaktadır. Böyle olmasına rağmen, Oldman Claire'e inanır. Bu olaylar kurgu olmasına rağmen, Oldman'ın Claire hakkında oluşturduğu gerçekliğin merkezindedir. Filmdeki bir başka kurgu gerçeklik ikilemi, Robert, Claire ve Oldman'ın ilişkisinde karşımıza çıkmaktadır. Robert'ın kız arkadaşı Sarah'ın Oldman'ı uyarılmış olması ama sonrasında Oldman'ın tekrar Robert ile iletişim kurması bunun bir göstergesidir. Robert, Oldman'ın Claire ile ilişkisinde bir tehdit olabileceken; Oldman bu gerçeği görmezden gelebilmiştir. Oldman'ın Claire ortadan kaybolduğunda Robert'tan şüphelenmesi aslında Claire ile ilişkisinde kendi kurgusunun izlerini göstermektedir. Onun deyişleriyle "Genç şövalye sevmekten aciz yaşlı adamın elinden genç kız kurtarır" hikayesinde olduğu gibi; Robert ile Claire arasında bir ilişki olma ihtimali her zaman oradadır, fakat, Oldman bu gerçeklik karşısında hiçbir şey yapmaz. O kurgusunda, Claire ile aşkın gerçek olduğunu düşünür. Bir başka durum ise, mühendisin Claire'in evi kiralamış olması, evin Claire'in değil başka birinin olması, Claire'in aslında hasta olmaması ve Claire ve Robert'ın aynı anda Oldman'ın hayatından çıkmış olmalarıdır. Claire ve Oldman ilişkisinin daha önceden kurgulanmış olması muhtemeldir. Robert ve Claire aynı evin içinde yaşıyorlar, daha önceden tanışıyorlardı; ama, Oldman'ın bundan haberi yoktur. Ayrıca Claire hasta değil, evden çıkabilen bir kişidir. Claire ve Robert, Oldman'ın gizli odasındaki kadın portrelerini alarak bir andan ortadan kaybolurlar. Bu olaydan sonra Oldman polis merkezinin önündeyken oraya girmekten vazgeçer. Prag'daki o kafeye gitmeyi tercih eder. Oldman yaşantıladıkları ile ilgili gerçekliklerden kaçarak hala sevgilisi ile kurmuş olduğu kurgusal ilişki içindedir. Prag'daki kafede onun geri döneceğini bekler. Oldman'ın bu ilişkideki kurgusu gerçeklikten uzak kendi gerçekliğinin bir diğer ifadesi filmde Billy'nin sözleriyle yer bulmuştur: *"İnsanın duyguları sanat eserlerine benzer. Sahteleri yapılabilir. Tıpkı gerçek gibi görünebilirler ama sahtedirler. Her şeyin sahtesi yapılabilir; sevincin, acının, nefretin, hastalığın, iyileşmenin, aşkın bile."* Bu yaklaşıma karşılık Oldman, her ne kadar sahte gözükürse gözüksün; her sahtelikte gerçeklik olabileceğini düşünür. Tıpkı her insanın kurgusunun kendi gerçekliği olabileceği gibi. Ama sonuç olarak gerçeklik kazanır ve Oldman kendi kurgusuyla baş başa kalır. Oldman için geride kalan tek şey otomatondur. Otomatonda sürekli aynı ses yankılanır: Her sahte eserde daima saklı bir hakikat vardır.

Güven ve Kaygı Temalarının Değerlendirilmesi

Karen Horney' e (1950) göre erken gelişim dönemlerinde çocuklar anne babalarına karşı geliştirdikleri düşmanlık içeren duygularını bastırırlar (akt. İnanç & Yerlikaya, 2014). Bu bastırma sonucunda güvensizlik ve kaynağı belli olmayan endişe ortaya çıkar. Bu kaygı, insanın tehlikelerle dolu dünyada kendini yalnız ve çaresiz hissetmesi olarak görülür. Kaygı kesintisiz bir şekilde ortaya çıkar (akt. İnanç & Yerlikaya, 2014). Bu kaygıyla mücadele etmek adına nevrotik kişiler 3 temel ilişki tarzını oluşturur: insanlara yönelme, insanlara karşı olma ve insanlardan uzaklaşma halindedir (Horney, 1945) (akt. İnanç & Yerlikaya, 2014). Nevrotik kişilik örgütlenmesindeki kişi bu ilişki tarzlarından sadece birine çok sıkı bir şekilde bağlanarak bunu kullanır (akt. İnanç & Yerlikaya, 2014). Filmde Oldman ve Claire'in kişilik yapısına bakıldığında insanlardan uzaklaşma tarzını benimsedikleri görülmektedir. İnsanlardan uzaklaşma tarzına sahip kişiler yalnız olmayı tercih ederler (akt. İnanç & Yerlikaya, 2014). Genel olarak, insanlara karşı bir yabancılaşma içindedirler. Özyeterlilik ihtiyaçları fazladır ve becerikli kişiler olarak gözükmürler. Bu sayede kimseye ihtiyaçları yokmuş gibidir. Bununla birlikte özyeterlilik korumak adına bu kişiler kendi ihtiyaçlarını sınırlama tutumu da gösterebilirler. Gizlilik ihtiyacı özyeterlilik durumunu korumak için bir diğer yoldur. Bu kişilerin idealleştirilmiş benlik imgelerinin bir diğer göstergesi de arzu ve tutkularından özgür olmalarıdır (akt. İnanç & Yerlikaya, 2014). Filmdeki karakterlerin bu nevrotik ihtiyaçları göze çarpmaktadır. Oldman ve Claire'in güvensiz hissettikleri ve kaygılı oldukları anlaşılmaktadır. Onlar, ilişki biçimi olarak insanlardan uzaklaştıkları tarzı benimsemiştir. Oldman insanlara güvenmez ve onları kendinden uzak tutmaya çalışır. İnsanlarla konuşmanın tehlikeli olabileceğini düşünür. Evinde Claire ile konuşurken, Oldman evinden özel otel olarak bahseder ve bu özel otelinden uzak tuttuğu insanlara hiç güvenmediğini söyler. Daha önce hayatında hiçbir kadınla ilişkisi olmamıştır. Kadınlarla konuşurken onların yüzüne bakamaz. Kadınlardan her zaman korktuğunu ve onları anlamakta çok başarısız biri olduğunu söyler. Bunların yanı sıra, insanlardan kaçınan Oldman arzu ve tutkularından bağımsız gözükmektedir. Claire' e olan ilgisini görmezden gelir ve Robert'a Claire ile ilişkisini danışırken kendisinden değil de; başka bir arkadaşının ilişkisinden bahsediyormuş gibi konuşur. Hatta, Claire'i görmek arzusunda olmadığını sadece onun için meraklandığını savunur. Oldman'ın gizlilik ihtiyacı duyduğu kendi ifadesiyle anlaşılabilir. Gölgede kalmayı tercih ettiğini ön planda olmayı sevmediğini söyler. Ayrıca, eldiven koleksiyonunun arkasına saklanmış kapısı şifreli içinde kadın portreleri bulunan odası vardır. Hijyen konusunda takıntılı olan biridir. Bu yüzden sürekli eldiven giydiğini söyler. Oldman'ın bu obsesif tarafı onun kaygısının göstergesidir. Bu obsesif yapı nevrotik düzey bir kişilik örgütlenmesine sahip olduğunu göstermektedir (McWilliams, 2013). Claire de aynı şekilde güvensizlik ve kaygı içindedir. Kaygı bozukluklarının bir çeşidi olan agorafobisi (Oltmanns & Emery, 2012) vardır. Evden dışarda tek başına kalmaktan, açık alanlarda bulunmaktan çok kaygılanır ve korkar. Bu yüzden sürekli kaçar. İnsanların onu görmesini de istemez. İnsanlarla konuşmaz. Kendisini odasına kapatmıştır. Bu dar alanda, kendisine yeterli olduğunu düşünür ve Oldman'ın ona yardım etme teklifine tepki göstererek teklifi reddeder. Bu yaşam tarzı aynı zamanda Horney 'in (1950) bahsettiği gibi nevrotik görkem arayışı içinde idealleştirilmiş benlik imgesiyle özdeşleşen bir kişinin bu imgesini karşılayamadığında oluşan kendine yönelik nefretin dışavurum şekillerinden biri olan kendini engelleme biçimini hatırlatmaktadır (akt. İnanç & Yerlikaya, 2014). Claire kendisini ve geleceğini düşünmenin onun için işkence olduğunu söyler. Yazılarında takma isim kullanmaktadır. Oldman'ın söylemiyle hayatının en güzel yıllarını odasında geçirmiştir ve bu onun için her zaman doğru olandır. Bu örümcek ağından nasıl çıkacağını bilmediğini söylemektedir. Görünen o ki; kendini engelleyen bir yaşam biçimi vardır. Bir başka açıdan da Claire'in gizlilik ihtiyacı da göze çarpmaktadır. Kendisini odasında saklar. Uzun bir süre Oldman onu görememiştir. Oldman ile konuşurken odasının kapısının anahtar

deliğinden bakar. Aynı şekilde bu gizlilik ihtiyacı, Claire'in roman ve hikaye türü yazılar yazdığını öğrenen Oldman'ın bunları okumak istediğini söylediğinde; Claire'in takma isimle yazılarını yazdığını dolayısıyla Oldman'ın bunları asla okuyamayacağını belirttiğinde de görülebilmektedir. Sonuç olarak; bu iki karakter birbirlerine oldukça benzerlik göstermektedir. Claire de buna dikkat çeker. Oldman'a ikisinin de insanlardan kaçma eğilimi olduğu için birbirlerine çok benzediklerini söyler. İkisi de güvensiz ve kaygılıdır. Her insanda olduğu gibi onlar da bu kaygıya dayanamaz ve sonuç olarak kendilerini koruma davranışı gösterirler. Bu kaygı, Claire'in hayatını zorlaştırır ve toplumdaki fonksiyonlarını yerine getirmeyi engellese de devam etmektedir. Oldman ona yardım etmeye çalıştığında onu her zaman reddetmiştir. Hayatını yardıma ihtiyacı olan hasta bir kadın olarak devam ettirmektedir. Kaygıdan hep kaçmıştır ta ki; Oldman sokakta saldırıya uğrayıp yardıma ihtiyacı olduğu ana kadar. Sokağa çıkmak zorunda kalmıştır; artık kaygısından kaçamamıştır. Yıllardır evden çıkmadığı için kaygısı iyice artmıştır ve hayattan kaçmaya devam etmiştir. Oldman'ın yardıma ihtiyacı olmasaydı Claire kaygısını yenip asla dışarı çıkamayabilirdi. İkisi yüzeysel olarak birbirlerine benzemiyor olsalar bile, psikik derinliklerine bakıldığında birbirlerine çok benzemektedirler. Ama Oldman Claire'in bu hastalığını anlayamamış ve hatta gerçek dışı olduğunu söylemiştir. Buradan hareketle şöyle bir çıkarıma varılabilir: İnsanlar birbirlerine ne kadar benzerlerse benzesinler, birbirlerini anlamakta ortaya çıkan zorluk her zaman için insanın karşısında duran bir gerçekliktir. Bir insanı anlamak için ona benzemek ya da onun yaşadıklarını yaşamak yeterli değildir. Bir insanı anlamak ancak bir insanı anladığına dair kurguyu gerçekliğe en yakın olabilecek şekilde tasarlamakla mümkün olabilir. Çünkü insan başkasının kurgusuna da kendi kurgularını ekleyerek, kurgularından o insana dair gerçekliğini yaratır. Bu sebeple, bir insanı anlamak ancak kurgudan ibaret olabilir.

Bay Oldman ve Bayan Claire'in İlişkisinin Değerlendirilmesi

Oldman'ın hiç görmediği sadece sesini duyduğu ve gördükten sonra kendine engel olamadığı bu kadına aşık olmasının sebeplerine bakıldığında, ilk olarak; insanın kendisine benzer olan kişiyi seçip onunla ilişki kurma yönelimi (Feldman, 2009) karşımıza çıkmaktadır. Oldman ve Claire kaygılı davranışlarıyla birbirlerine benzer oldukları izlenimindedirler. İkisi de, insanlardan uzak ve yalnız yaşıyorlardır. Bu benzerlik yüzünden Oldman'ın ona aşık olması mümkündür. Bu yönelim Lacan'ın (1966) ayna evresini (akt. Tura, 2012) hatırlatmaktadır. Ben'in öteki ile özdeşleşmesinden ve dilin özne işlevini oluşturmasından önce bebek ve onun çevresi ikili bir ilişki gösterir (akt. Tura, 2012). Çocuk bir başka kişiyle, annesiyle ya da aynadaki kendi imgesiyle imgesel özdeşleşme göstererek daha önce parçalanmış olarak algıladığı bedenini artık bir bütün olarak görmeye başlar. Bu bütünsel imgesini elde etmeye çalışan narsistik çocuğun arzusu anneye bütünleşebilmek ve annesinin arzusunun nesnesi olmaktır. Narsistik tümgüçlülüğe bu yolla ulaşmaya çalışır (akt. Tura, 2012). Filmde de görüldüğü üzere; Oldman'ın bütünlüğünü kazanma arzusu Claire'in arzusunu kendisine yönlendirmesinden geçmektedir. Kendisine benzer bir kişiyi seçmek onun için o kişi tarafından arzulanmak demektir. İkinci olarak, Oldman'ın tümgüçlülük fantezilerini gerçekleştirebileceği kişi Claire'dir. Claire hiç dışarı çıkmayan, yardıma ihtiyacı olan bir kadındır. Oldman bu yüzden onunla, Mahler, Pine ve Bergman'ın (1975) formüle ettiği gibi ortak bir sistemin içinde olduğuna dair delüzyonla karakterize ettiği simbiyotik bir ilişki kurabilecek (akt. Gergely, 2000) ve kendisi tümgüçlü konumda olabilecektir. Claire ile ilgili her şeyi kontrol edebilecek, onu yönlendirebilecek bir ilişki kurmuştur. Böylece kendi omnipotent durumu ve narsistik ihtiyaçlarını tatmin edilebilecektir. Oldman kontrolcü, kurallarına bağlı ve domine etme eğilimli bir karakter olarak gözükmektedir. Titizlik konusunda obsesyonları olması hayatındaki kontrol etme arzusunun bir göstergesidir (McWilliams, 2013). Claire ile karşılaştığı zamandan itibaren ona sürekli dışarı çıkması için baskı yapmıştır. Claire'in bütün işleriyle

ilgilenmeye başlamıştır. Hatta ona kıyafet bile almıştır. Böylelikle Claire'in hayatındaki en güçlü tek kişi olmuştur. Bu güçlülük isteği yine ayna evresindeki çocuğun annesinde eksik olan fallus olmak gibi bir arzusu olması (akt. Tura, 2012) ile ilişkilendirilebilir. Simgesel düzende fallus göstereni ile belirtilen bu arzu anne için her şey olma arzudur (akt. Tura, 2012). Böylece eksiksizliğe kavuşmuş olacaktır (akt. Tura, 2012). Arzunun nesnesi olma durumu filmde dikkat çekici bir diğer nokta olan Oldman'ın kadın portrelerinin bulunduğu odası incelendiğinde görülebilir. Bu portrelerdeki kadınlar farklı açılardan Oldman'a bakmaktadır. Ona bakan kadınların portreleri Oldman için onlar tarafından arzulanma arzusunu bir ölçüde tatmin etmiş olmaktadır. Bilinçdışı olma niteliğine sahip bu arzu kadın portrelerinin bulunduğu odanın yeriyile ilişkilendirilebilmektedir. Bu oda Oldman'ın sürekli kullandığı eldivenlerinin dolabının arkasına saklanmıştır ve orada arzu nesnelere ulaşmaya çalışsa da; sürekli kullandığı eldivenlerle bu arzuya ulaşmama isteğini de sembolize etmektedir. Çünkü, Öteki'nin arzusu olan insanın arzusu bu arzuyu gerçekleştirememe arzusu olarak nitelendirilebilmektedir (Lacan, 1964). Bir başka sebep ise, Oldman'ın kadınlara karşı duyduğu korkudur. Kadınlardan her zaman korktuğu ve onlarla iletişim kurarken çok zorlandığı için Claire onun için aşık olacağı bir kadın olmuştur. Claire'i uzun bir süre hiç görmemiştir. Bir duvarın arkasından konuşmuştur onunla. Onunla konuşurken neredeyse hiç zorlanmamıştır. Zaman geçtikçe onu görme arzusu ve onun hayatıyla ilgili kaygı duymaya başlamıştır. Claire'i gördükten sonra ise ona aşık olmuştur. Oldman kadınlarla ilgili korkularının üzerine gitmemiş, kadınlardan kaçmış ve en kolay yolu yani Claire ile ilişki kurma yolunu seçmiş gözükmektedir. Claire'in insanlardan kaçması ve kendini göstermemesi onun Claire'e yönelmesine sebep olmuştur. Son olarak; Oldman'ın Claire'e aşık olmasının sebebi Oldman'ın terk edilme olasılığını en aza indirmek istediğinden kaynaklanıyor olabilir. Claire kaybolduğunda, onu arayan herkes Claire'in hastalığı yüzünden fazla uzağa gidemeyeceğini düşünür. Onlara göre evden çıkamayan bir kadının Oldman'ı terk etmesi mümkün değildir. Bu sebeple Oldman'ın terk edilmemek için Claire ile ilişki kurması terk edilme olasılığından kaçışının bir göstergesidir. Böylece terk edilme kaygısı azalmış olacaktır.

İnsan Temasına Dair Çıkarımlar

Filmdeki karakterlere bakıldığında insanla ilgili birçok çıkarıma varılabilir. Oldman çelişkileri çok sevdiğini söyler. Çelişkiler onda merak uyandırır. Her insanın doğasında ikilemler vardır: Freud'a (1962) göre id-süperego (akt. İnanç & Yerlikaya, 2014), Klein'a (1946) göre iyi ben-kötü ben (akt. Feist & Feist, 2008), ya da Freud'a (1964) göre yaşamsal süreçleri korumaya yönelik Eros içgüdü ile yıkıcılığı ve varolmamayı nitelendiren Thanatos içgüdü (Freud, 1955) (akt. İnanç & Yerlikaya, 2014). Gerçekten de insanın çelişkilerle dolu, hatta çelişkileri seven bir doğası var mıdır? Belki de bu çelişkiler yüzünden sürekli bir kararsızlıkla karşı karşıyadır. Tıpkı Claire'in defalarca Oldman ile iletişim kurup sonra bir anda ilişkisini kesmesi gibi. Bu ikilemlerden kaçma çabası ve kendi ikilemini tekrar yaratma istemi insanı bir noktaya götürür: kendi gerçeklik kurgusu. İnsan artık kurgusal bir gerçeklikle karşı karşıyadır. Kendi hayatının gerçekliğini kurmuştur ve her ne kadar gerçeğe yaklaşabilse de; bundan kaçmak için kimi zaman gerçekleri görmezden gelebilir. Kendi kurgusu, hayatı ve insanları algılama biçimi haline gelebileceği için bunu fark etmeden yapabilir. Oldman'ın da söylediği gibi kurgusal dünyada gerçeklik vardır. Çünkü o dünya kişinin kendi gerçeğidir.

İnsanın bir başka yapıtaşı ise onun kaygısı ve güvensizliğidir. İnsan hayata, insana, dünyaya ve varoluşuna karşı sürekli bir kaygı durumu içindedir. Fromm'a göre (1955) evrenin hilkat garibesi olan insan diğer canlılardan farklı olan üstün zihinsel yapısı nedeniyle doğadan ayrılmış ve bunun sonucunda yalıtılmışlık duygusu ve kaygı oluşmuştur (akt. İnanç & Yerlikaya, 2014). Bu kaygı karşısında insan kendini ve egosunu korumak, kaygısını yatıştırmak durumundadır. Çünkü

Sullivan'ın (1954) formüle ettiği gibi insanın kalıtsal özellikleri bakımından sahip olduğu öfori halini isteyen ve acı veren kaygıdan kurtulmaya yönelen bir özelliği vardır (akt. İnanç & Yerlikaya, 2014). Filmde de görüldüğu üzere; bir tarafta Oldman'ın kişilik örüntüsü diğer tarafta ise Claire'in kişilik örüntüsü vardır. İkisi de kaygılıdır ve ikisi de kaygıdan kaçır. Kaygıdan kaçıkça kaygı daha çok büyür ve insanın baş edemeyeceği bir noktaya gelir. Bu kaygıdan kaçmak ve güven içinde olmak, çoğu zaman insanın yaşamsal davranışlarını etkileyen en önemli etken haline gelir.

Kaynaklar

- Feist, J. ve Feist, G. J. (2008). *Theories of Personality* (7. Basım). Amerika Birleşik Devletleri: McGraw-Hill.
- Feldman, R. S. (2009). *Essentials of Understanding Psychology* (8. Basım). New York: McGraw-Hill.
- Felluga, D. (2011). Introduction to Jacques Lacan, module on psychosexual development. Purdue Education sitesinden alınmıştır:
<http://www.cla.purdue.edu/English/theory/psychoanalysis/lacandvelop.html>.
- Gergely, G. (2000). Reapproaching Mahler: New perspectives on normal autism, symbiosis, splitting and libidinal object constancy from cognitive developmental theory. *Journal of the American Psychoanalytic Association*, 48, 1197-1228.
doi: 10.1177/00030651000480040801.
- İnanç, B. Y. ve Yerlikaya, E. E. (2014). *Kişilik Kuramları* (8. Basım). Ankara: Pegem Akademi.
- Lacan, J. (1964). *Psikanalizin Dört Temel Kavramı* (N. Erden, Çev.). İstanbul: Metis Yayınları (1973).
- McWilliams, N. (2013). *Klinik Süreç İçinde Kişilik Yapısını Anlamak* (E. Kalem, Çev.). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları (1994).
- Oltmanns, T. F., Emery, R. E. (2012). *Abnormal Psychology* (7. Basım). Amerika Birleşik Devletleri: Pearson Education.
- Tura, S. M. (2012). *Freud'dan Lacan'a Psikanaliz* (5. Basım). İstanbul: Kanat Kitap.
- Tornatore, G. (Yönetmen/Senaryo Yazarı). (2013). *The Best Offer* [Film]. İtalya: Warner Bros

Summary

Human Relationships and Fictional Reality in the film “The Best Offer”

This paper analyzes the film called The Best Offer (La Migliore Offerta, Tornatore, 2013), having the Turkish translation as En Yüksek Teklif on the basis of the relationship between film characters and underlying mechanisms of their personalities. It is aimed to have an understanding of the mechanisms of human beings. Based on the understanding of personality theories, the content of the film and the pattern of personalities of film characters are discussed. After making a comprehensive summary, the personality characteristics of the main characters of the film (Mr. Oldman and Mrs. Claire) and the elements of their relationships are examined by concerning psychoanalytic conceptualizations of Jacques Lacan and personality theories of Karen Horney. These theories are briefly discussed; and then, the contradiction between fiction and reality based on Lacan’s perspective, anxiety and the relationship between Oldman and Claire based on Karen Horney’s perspective are analyzed. Finally, in the context of the film the question of what is the human being is tried to be speculated in accordance with fiction-reality, contradictions of human beings, anxiety and trust and some inferences are made regarding human beings.

Key Words: fiction, reality, anxiety, trust, contradiction